

BÀI 1: KHÁI QUÁT CHUNG VỀ VỊ TRÍ ĐỊA LÝ, KHÍ HẬU NHẬT BẢN

1) Vị trí địa lý

- Nằm ở phía Đông Châu Á, phía Tây Thái Bình Dương
- Là 1 quần đảo của 6852 hòn đảo. Bốn hòn đảo lớn nhất là Honshu, Shikoku, Kyushu, Hokkaido
- Tổng diện tích khoảng 377.829 km² đứng thứ 62 trên thế giới. (Diện tích Việt Nam: 331.210 km²)
- Nhật Bản là một quốc đảo. Không tiếp giáp quốc gia hay vùng lãnh thổ trên đất liền
- Hơn 2/3 diện tích Nhật bản là địa hình nhiều đồi núi (chiếm khoảng 70%).
- Quần đảo Nhật bản nằm trên vành đai núi lửa Thái Bình Dương, do hoạt động núi lửa rất mạnh, nên có nhiều động đất.

2) Đặc điểm tự nhiên

NÚI NON

- Nhật Bản có nhiều dãy núi lớn, nổi tiếng nhất là ba dãy núi thuộc Alps Nhật Bản
- Các dãy núi phần nhiều là từ đáy biển đội lên và có hình cánh cung.
- Núi Phú Sĩ là ngọn núi cao nhất Nhật Bản, có chiều cao là 3.776 m.

ĐỒNG BẰNG

- Nhật Bản có nhiều đồng bằng được tạo lên từ lớp trầm tích do các con sông bồi đắp phù sa. Có 3 địa hình được tạo ra từ các con sông như : Châu thổ tam giác Sankaku (Delta), Địa hình hình nan quạt, Vùng đồi gò ven sông (Terrace)

SÔNG NGÒI

- Vì Nhật bản có diện tích hẹp, trong đó hầu hết là đất núi nên sông ngòi ở Nhật bản thường ngắn, dòng chảy dốc và đổ ra biển.
- Con sông dài nhất Nhật bản là sông Shinno, chiều dài của nó 367km

HỒ NHẬT BẢN

- Hồ lớn nhất Nhật bản là hồ Biwa ở tỉnh Shiga, diện tích của hồ là 670km².
- Hồ sâu nhất Nhật Bản là hồ Tazane của tỉnh Akita, chiều sâu là 423m.

Nhật Bản cấu tạo địa tầng phức tạp, không ổn định mang đến nhiều thảm họa thiên nhiên.

- *Núi lửa*: Nhật Bản có 186 núi lửa còn hoạt động trong đó có núi Phú Sĩ. Đi kèm với núi lửa là các suối nước nóng cũng có rất nhiều ở Nhật Bản.
- *Động đất*: Mỗi năm Nhật Bản chịu hàng nghìn trận động đất.
- *Ô nhiễm môi trường* do nền kinh tế phát triển nhanh sau chiến tranh thế giới thứ 2

3) Khí hậu

- Vì có mưa nhiều và khí hậu ôn hòa nên trên khắp quần đảo Nhật Bản đều có những cánh rừng màu mỡ và cây cối xanh tốt.
- Khí hậu 4 mùa rõ rệt và thiên nhiên tươi đẹp. Nhật Bản được xếp vào top 10 những đất nước đẹp nhất thế giới.

a. Mùa xuân (春) - mùa của hoa anh đào (Sakura)

- Hoa anh đào có 3 màu là màu trắng, hồng và đỏ. Thời gian tồn tại của hoa anh đào thường kéo dài từ 7 đến 15 ngày, trung bình là khoảng 1 tuần.
- dịp này, mỗi người Nhật Bản đều tranh thủ cùng gia đình, bạn bè tham gia Lễ hội thưởng hoa (Hanami). Hanami là từ được ghép từ Hana có nghĩa là hoa và mi có nghĩa là ngắm nhìn, thưởng lãm.
- Mùa hoa anh đào thường là vào tháng 3 hay là tháng 4 dương lịch.

b. Mùa hè (夏)- mùa lễ hội (matsuri)

- *Lễ hội Tanabata* : Đây được coi là ngày lễ đẹp và lãng mạn nhất trong các lễ hội lớn ở Nhật Bản, có nguồn gốc từ lễ hội Qixi (Ngưu Lang Chức Nữ) ở Trung Quốc. Ở Nhật Bản, ngày 7/7 âm lịch hàng năm là ngày lễ Thất Tịch, hay còn gọi là lễ hội sao. Đối với những người yêu thích văn hóa xứ Phù Tang, chắc không xa lạ gì với hình ảnh những cây tre treo nhiều mảnh giấy đủ màu, đó chính là lễ hội Tanabata.
- *Lễ hội Awa Odori Matsuri*: Khi tham quan lễ hội Awa Odori Matsuri, du khách cũng được hòa mình vào nhiều điệu múa, bài hát truyền thống được biểu diễn bởi các nhóm mặc trang phục truyền thống cầu kì, đẹp mắt.. Lễ hội múa nổi tiếng này bắt đầu vào khoảng giữa tháng 8 ở tỉnh Tokushima, sau này nhiều địa phương khác cũng hưởng ứng tổ chức, trong đó có cả Tokyo.
- *Lễ hội pháo hoa sumidagawa*: Nếu như tháng ba, tháng tư là lễ hội hoa anh đào - một trong những nét sinh hoạt văn hóa độc đáo nhất của xứ sở

mặt trời thì tháng 7, tháng 8 lại là mùa lễ hội pháo hoa - một nét văn hóa độc đáo khác của xứ sở phù tang.

c. Mùa thu (秋) - Mùa của lá phong đỏ (momiji)

- Mùa thu ('Aki') ở Nhật Bản là giống như một mùa giải của thư giãn tận hưởng thiên nhiên êm đềm hơn, và nó sẽ kéo dài từ tháng 9 đến tháng 11, khi mà rừng phong chuyển sắc từ xanh sang đỏ.. Một số lễ hội và các hoạt động vui chơi, những điều thú vị để tham quan thưởng lãm trong vào thời điểm này trong năm như: Akimatsuri (lễ hội mùa thu), Kouyou (mùa lá đỏ) ...và đặc biệt là cảnh sắc thiên nhiên vô cùng ấn tượng.

d. Mùa đông (冬) - trọt tuyết ở nhật bản

- Không phải nơi nào ở Nhật Bản cũng có tuyết rơi. Tuyết thường chỉ xuất hiện và bao phủ ở phía Bắc và Tây Nhật Bản.
- Nếu là người yêu thích tuyết, bạn không nên bỏ qua vùng đất tuyết Yukiguni (là những vùng phía bắc Nhật Bản) như đảo Hokkaidou, tỉnh Aomori, Miyagi, Iwate, Fukushima, Akita, Yamagata, phía Đông Nhật Bản như: tỉnh Niigata, Nagano, Ishikawa, Fukui...

4) Phân cấp hành chính

- Gồm 47 tỉnh
- 12 thành phố
- Thủ đô: Tokyo
- 3 thành phố lớn nhất : Tokyo, Osaka, Nagoya

5) Dân số

- Dân số hiện tại của Nhật Bản là 127.009.299 người vào ngày 11/1/2019.
- (*Dân số Việt Nam: 96.990.354 vào ngày 11/1/2019*)
- Nhật Bản là 1 trong những nước có tuổi thọ trung bình cao nhất thế giới, tuổi thọ TB: 83,2 (2015). Tuy nhiên dân số nước này đang lão hóa.
- Quá độ và vấn đề giảm hóa dân số: Ở Nhật, những vùng đồng bằng lớn như Tokyo, Osaka, Nagoya có đông dân cư sinh sống. Ở những đô thị lớn như thế này, dân số đông trở thành tình trạng quá độ nên vấn đề môi trường, kẹt xe đang là những vấn nạn
- Những vùng nông thôn hay vùng đồi núi, gần núi, các đảo xa xôi rất ít người sinh sống. Đặc biệt ở vùng đồi núi vùng Đông Bắc hay vùng Chugoku, Shigoku giảm hóa dân số (người sinh sống trở nên ít đi) đang là 1 vấn đề.
- Những căn nhà vắng vẻ được biết đến với tên gọi "akiya" là cảnh tượng phổ biến trên khắp Nhật Bản.

- Vấn đề lão hóa và giảm sinh con: Ngày nay ở Nhật, thanh thiếu niên (dưới 14 tuổi) ít đi, người cao niên (trên 65 tuổi) thì nhiều, lão hóa và giảm sinh con đang là 1 trong những vấn đề.
- Đặc biệt, tại những vùng mà người trẻ rời bỏ ra thành phố lớn (Tokyo, Osaka, Nagoya), và tỉ lệ người cao niên nhiều đang trở thành vấn đề của xã hội.

----- HẾT -----